

Vlaams
Parlement

vergadering **C271**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 20 juni 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over maatregelen om het investeren in zonne-energie te stimuleren – 2190 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het advies van de Raad van State inzake de overgangsmaatregelen voor bezitters van zonnepanelen – 2209 (2017-2018)	6

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over maatregelen om het investeren in zonne-energie te stimuleren
– 2190 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, het is een korte vraag, maar persoonlijk vind ik ze wel belangrijk. Het is een thema dat al verschillende keren aan bod is gekomen in de commissie, maar ik heb het gevoel dat het niet erg opschiet, vandaar mijn vraag.

Minister, u hebt al meermaals aangekondigd dat u zonnepanelen nog meer wilt stimuleren. Vorig jaar in juli stelde u nog dat u een 'fiscaal gunstregime' zou willen uitwerken om burgers en bedrijven nog meer in zonnepanelen te laten investeren.

Ook het Limburgse Nuhma stelde onlangs dat burgers binnenkort kunnen investeren in zonnedaken op overheidsgebouwen in hun gemeente. Het rendement van die groene energie zou dan rechtstreeks als korting op hun stroomfactuur kunnen worden ingebracht.

Minister, kunt u mij de stand van zaken geven betreffende het lang geleden aangekondigde 'gunstregime' betreffende PV-installaties voor bedrijven en gezinnen? Is het decretaal mogelijk rendement van groene energie op andermans dak als korting op de eigen factuur in te brengen? Zo ja, graag meer duiding hierrond. Zo neen, wat dient er nog te gebeuren om dit mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, ik ben er inderdaad een zeer grote voorstander van – en ik denk zelfs dat het cruciaal is – om mensen die geen geschikt dak hebben of die een andere reden hebben om niet te investeren in hun dak, te laten mee-investeren in projecten op andere daken. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om werknemers of klanten die investeren op het dak van een bedrijf, ouders die investeren op het dak van de school, parochianen die investeren op het dak van de kerk, gemeentepersoneel of inwoners die investeren op het dak van een gemeentegebouw, voetbalsupporters die investeren op het dak van hun voetbalstadion.

Vandaag kan dit al. Zo heb ik onlangs in Kortrijk een grote PV-installatie op het dak van een drukkerij geopend. Ik heb ook de lancering gegeven voor een groot project in Hoogdele bij een vrij belangrijke firma, Deceuninck Plastics, die van plan is om via een derdepartijinvestering te werken en ervoor te zorgen dat werknemers mee kunnen participeren in het project.

Wat mij betreft, zijn er dus niet echt decretale beperkingen om particulieren mee te laten investeren in hernieuwbare-energieprojecten, want het gebeurt vandaag al. Het klopt dat ik echter nog een stap verder wil gaan. Indien we de link met de energiefactuur van de mensen thuis kunnen maken, dan zullen ze onmiddellijk het effect van hun investeringen kunnen zien. Het wordt dan ook duidelijk dat hernieuwbare energie niet enkel een kost heeft, maar ook een rendement, en dat als men investeert in iets, het ook een return geeft, om dan nog maar te zwijgen van het belang van de groene economie.

Dit is echter niet zo evident. Om na te gaan hoe dergelijke projecten kunnen worden uitgewerkt, is begin dit jaar een proefproject zonnedelen gestart met een

oproep aan leveranciers om deel te nemen. Op dit moment wordt nagegaan en besproken welke leveranciers bereid zijn om in dit project te stappen. Het concept bestaat erin dat zonnedelaars een deel van de productiecapaciteit van een zonneproject kunnen kopen. Voor de overeenstemmende productie wordt dan een vermindering in rekening gebracht van de energiecomponent op hun factuur. Ook wat dit laatste betreft, is mijn inschatting dat er geen aanpassingen nodig zijn aan de regelgeving. Het komt er op dit moment op aan om leveranciers te vinden en te motiveren die het systeem willen toepassen. Tegen het najaar zal hierover meer bekend zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U vindt in ons een partner om dit soort dingen te realiseren. Ik wist wel dat mensen mee kunnen investeren in zonnedaken, en dat is maar goed ook dat het kan via een coöperatieve of iets anders. Mijn vraag ging specifiek over de vermindering van de factuur. Ik heb begrepen, ook van de mensen van Nuhma, dat zij dat maar kunnen omdat ze ook leverancier zijn. Als mensen bij hen klant zijn, is het makkelijk. Als klanten zowel investeren in een zonnedak als klant zijn bij hen als leverancier, kunnen ze dat makkelijk realiseren omdat ze dan alles in één hand hebben. Het probleem is dat het afhangt van de goodwill van de leveranciers. Als een leverancier niet mee wil werken, dan is het onmogelijk om een korting op de factuur te krijgen.

Minister, u zegt dat er nog een paar dingen moeten gebeuren en dat we afspraken moeten kunnen maken. Hoe wilt u leveranciers zover krijgen dat ze in zo'n project meestappen? Als het maar een beperkt groepje is, ontstaan er weer andere problemen namelijk dat mensen geen vrije keuze van leverancier meer hebben en dan begint het weer van vooraf aan met te dure prijzen enzovoort. Wat gaat u concreet nog doen om zo veel mogelijk leveranciers te overtuigen om in dit soort projecten mee te stappen? Ik heb begrepen dat u toch een aanhanger bent van sensibiliseren, motiveren, overtuigen. Hoe gaat u dat doen?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Collega Gryffroy is vandaag niet aanwezig, net nu het gaat over zonnedelen, een van zijn stokpaardjes. Hij heeft daarover ook een conceptnota ingediend.

Minister, wij vinden dat u goed bezig bent en dat de stimulans die u geeft om zonnepanelen te plaatsen, zeer groot is in vergelijking met de dip die we hebben gekend nadat de groenestroomcertificaten weggefallen zijn. Toch zijn er nog een aantal hindernissen. Er is de zonnekaart, die heel aantrekkelijk en heel visueel is voor burgers om na te gaan of hun woning in aanmerking komt voor zonnepanelen.

Voor sommige mensen is er echter nog altijd een financiële drempel om die investering te doen. Voor hen is dat zonnedelen heel interessant. Opvallend is dat ook de Europese importheffing nog altijd een struikelblok is. Die zorgt ervoor dat zonnepanelen nog altijd 20 procent duurder zijn dan strikt nodig is. Misschien kan de minister eens nagaan of daar iets aan gedaan kan worden.

Bovendien moeten we voldoende garanties geven dat het minimale rendement van zonnepanelen op lange termijn behouden blijft. Langs de andere kant is er natuurlijk ook het gevaar dat we te gul worden. We mogen niet zoals in Nederland en Frankrijk een systeem op poten zetten dat we dan achteraf moeten terugdraaien. We hebben ons lesje al geleerd. We weten dat dat eigenlijk contraproductief werkt. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Neen, het gaat inderdaad over dat zonnedelen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, ik ben heel blij dat u weet dat ik probeer te motiveren en te stimuleren, dat ik niet houd van verbieden en verplichten. Dat klopt. Ik vind dat zonnedelen inderdaad heel belangrijk en ik zal dus ook het nodige doen, met het van mij gekende optimisme, voluntarisme en streverigheid – al wat u wilt – om de leveranciers ervan te overtuigen om die stappen te zetten. Zoals ik al zei, is dat namelijk cruciaal.

Het project is nu in handen van de distributienetbeheerders die daarmee bezig zijn. Het is nu de taak van de distributienetbeheerders om de nodige stappen te zetten om de leveranciers te overtuigen. Het komt erop aan om een aantal leveranciers mee te krijgen met het verhaal, en daarna zal de rest wel volgen.

Mijnheer Nevens, ik heb in de plenaire vergadering al uitgebreid geantwoord op de vraag over het rendement van de zonnepanelen. Ik heb u, of alleszins de heer Bothuyne, toen ook gezegd dat dat niet mijn bevoegdheid is. Met andere woorden: ik kan mijn eigen mening hebben over de importheffingen vanuit Europa. Ik heb er wel onmiddellijk aan toegevoegd dat het rendement van de zonnepanelen op dit moment heel goed is. Als het rendement nog kan verbeteren, kunnen we uiteraard nog meer de boodschap brengen dat ze echt rendabel zijn. Ze zijn echter al rendabel. Met andere woorden: de prijs van de zonnepanelen is de laatste tien jaar sterk gezakt en het rendement is sterk verbeterd. Als de importheffingen uit Europa afgeschaft zouden worden, dan zou dat rendement nog hoger worden, en daar kan ik alleen maar gelukkiger mee zijn. Het is echter niet mijn bevoegdheid. Of ik daar nu voor of tegen ben, dat zal Europa niet echt beïnvloeden.

Als u mij vraagt of het rendement van de zonnepanelen nog beter mag zijn, met de nadruk op 'nog', dan ben ik daar absoluut een voorstander van. Ik denk inderdaad dat wij ons op een kantelmoment bevinden wat zonne-energie betreft en dat het potentieel nog bijzonder hoog is. Ik herhaal nogmaals mijn steeds weerkerende boodschap, mijnheer Danen, die u bijzonder veel plezier moet doen. In Limburg is 6,6 procent van de geschikte daken op dit moment met zonnepanelen belegd. Dat betekent dat er nog een potentieel is van ruim 93 procent. Ik ga er niet van uit dat we 100 procent moeten halen. In mijn eigen provincie is echter slechts 3,8 procent van de geschikte daken belegd. Mochten alle provincies het niveau halen van Limburg, dan hadden we nu al onze doelstellingen inzake hernieuwbare energie voor 2020 behaald. Mijnheer Vandaele, als we in West-Vlaanderen een tandje bij zouden steken en zouden doen wat de Limburgers doen, dan waren we er al.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ben natuurlijk benieuwd naar de proefprojecten die zullen plaatsvinden. Een aantal Limburgse gemeenten zullen daaraan meedoen. Ik hoop dat men bij de bouw van nieuwe gebouwen door gemeentebesturen en stadsbesturen, de moeite zal doen om de daken vol zonnepanelen te leggen, waarin de burgers kunnen participeren en waarvan de opbrengst in vermindering gebracht wordt van de factuur, zeker in die gemeenten die in een proefproject zullen stappen. Ik hoop ook dat we daarvan kunnen leren en dat we dat daarna kunnen uitrollen over heel Vlaanderen. Ik hoop ook dat de meeste of alle leveranciers mee in bad komen. U zegt terecht dat, als er een soort van kritische massa is van leveranciers die meedoen, de anderen dan wellicht zullen volgen. Ik hoop dat u daar de nodige inspanningen voor zult leveren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het advies van de Raad van State inzake de overgangsmaatregelen voor bezitters van zonnepanelen – 2209 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Deze vraag gaat over een ander interessant thema, namelijk het advies van de Raad van State inzake de overgangsmaatregelen voor bezitters van zonnepanelen. U hebt hier al enkele keren over gecommuniceerd, minister.

Artikel 79 van het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet voegt een artikel toe aan het Energiedecreet. Dat artikel bepaalt dat voor bestaande decentrale productie-installaties en voor nieuwe installaties die geïnstalleerd worden voor eind december 2020, gedurende vijftien jaar vanaf de aanmelding van de installatie, de elektrische productie van de installatie die geïnjecteerd wordt op het distributienet, jaarlijks in mindering wordt gebracht van de afname.

Tijdens de commissiezitting van 7 maart jongsleden heb ik u al eens bevraagd over de compensatieregeling die gehanteerd zal worden bij het wegvallen van de terugdraaiende teller. In uw antwoord gaf u aan dat uw kabinet een voorstel aan het uitwerken was betreffende de alternatieve compensatie. Nog dit jaar zou daarover een beslissing genomen worden.

De krant De Standaard berichtte op 9 juni 2018 dat de Raad van State van oordeel is dat u uw bevoegdheden te buiten gaat bij de toekenning van een compensatie aan de eigenaars van zonnepanelen. Zoals bepaald in artikel 79 van het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet, zullen bestaande installaties gedurende vijftien jaar een compensatie krijgen voor de elektriciteit die op het net wordt gezet. Deze elektriciteit zal in mindering worden gebracht van het verbruik. Volgens de Raad van State komt de Vlaamse Regering daarmee op federaal terrein, omdat de regeling gevolgen heeft voor de inkomsten van de federale heffingen op elektriciteit. De Raad van State stelt voor om de overgangsregeling te schrappen, en zo snel mogelijk een opkoopregeling uit te werken.

Minister, u gaf na juridisch onderzoek aan dat u geen gevolg zult geven aan dit advies van de Raad van State. Wat waren de juridische argumenten om geen gevolg te geven aan het advies van de Raad van State om de overgangsmaatregel te schrappen? Welke stappen kan de federale overheid nemen op basis van dit advies van de Raad van State? Wat betekent dit voor de uitwerking van de overgangsmaatregelen? Wanneer zal er meer duidelijkheid zijn over de overgangsmaatregelen? Wanneer wordt deze beslissing verwacht? Wanneer zal er meer duidelijkheid zijn over de opkoopregeling die vanaf 2021 zal gelden? Wanneer wordt deze beslissing verwacht?

Voor alle duidelijkheid, ikzelf ben voor een eerlijke en rechtvaardige compensatieregeling, maar die zou dan wel snel duidelijkheid moeten verschaffen zodat de mensen weten waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, dank u wel voor uw vraag. Het spijt me, maar mijn antwoord is vrij juridisch. U bent dat van mij niet gewoon, maar gezien uw vraagstelling kan ik niet anders. De juridische argumenten om geen gevolg te geven aan het advies van de Raad van State vindt u terug in de nota

aan de Vlaamse Regering bij het ontwerpdecreet alsook in de memorie van toelichting. Daar vindt u waarom de opmerkingen van de raad niet konden worden bijgetreden.

Het energiebeleid is een gedeelde exclusieve bevoegdheid waarbij de residuaire bevoegdheden bij de gewesten liggen. Zoals de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) duidelijk stelt en het Grondwettelijk Hof heeft benadrukt, behoort de distributie van elektriciteit, die ook de levering van elektriciteit op lokaal niveau omvat, tot de exclusieve gewestelijke bevoegdheden inzake energie. Het plaatsen van meters, of die nu digitaal zijn of niet, net zoals de functionaliteiten op die meter, de werking, met of zonder compensatie van de stromen, en het beheer ervan, zijn een onderdeel van de gewestelijke materie inzake distributie. Verder zijn de gewesten ook exclusief bevoegd voor nieuwe energiebronnen, met uitzondering van de windmolens op zee natuurlijk, waarbij mijn geliefde Noordzee geen Vlaams maar federaal gebied is.

Het tijdelijke behoud van de bestaande compensatieregeling voor prosumenten met een digitale meter, is een maatregel ter stimulans van de lokale productie van elektriciteit. Tal van gewestelijke maatregelen hebben, onrechtstreeks of rechtstreeks misschien, een impact op federale heffingen. Zo zet ik elke dag in op energie-efficiëntie, en ook dat heeft een onrechtstreekse impact op die heffingen.

Met het tijdelijk behouden van de compensatie treedt de Vlaamse decreetgever niet binnen in de materie van de federale fiscaliteit of in de federale onderdelen van het energiebeleid. De betrokken heffingen blijven namelijk van toepassing, zodat er geen sprake kan zijn van bevoegdheidsoverschrijding. Aan de andere kant mogen federale inningsmodaliteiten ook geen belemmering vormen voor de uitoefening van de gewestelijke bevoegdheden.

De compensatieregeling bestaat al sinds de jaren 90. Het is geen compensatieregeling-Tommelein, dat is een compensatieregeling die al bestaat gedurende bijna dertig jaar, overal in het land en in Vlaanderen tot op heden, en is opgenomen in het Technisch Reglement van de VREG dat in 2016 nog is bekrachtigd door de Vlaamse Regering. Deze beleidskeuze heeft tot nu toe nog geen aanleiding gegeven tot problemen in verband met federale heffingen. Het behoud van de compensatieregeling betreft enerzijds een overgangsmaatregel en is anderzijds de enige manier om, zoals u zelf stelt, een stabiel investeringskader te bieden voor hernieuwbare energie. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State en verdere opmerkingen van de VREG, werden wel een aantal zaken aangepast wat betreft de distributienettarieven, om de onafhankelijkheid van de regulator bij het bepalen van de tarieven te garanderen.

Indien de federale overheid zich door het ontwerpdecreet in haar belangen geraakt voelt, dan kan ze in theorie gebruikmaken van de mogelijkheid om een belangenconflict in te roepen om de procedure tijdelijk op te schorten en de daarbij horende bijzondere overlegprocedure op te starten. Ze kan in theorie ook via het Overlegcomité een bevoegdheidsconflict op tafel leggen. Als ultimum remedium kan ze uiteraard een door het Vlaams Parlement aangenomen decreet aanvechten bij het Grondwettelijk Hof. Zoals hierboven is aangegeven, is hier evenwel grond noch noodzaak voor. Met het alternatief compenserend systeem dat zal gelden vanaf 1 januari 2021, is mijn administratie in volle voorbereiding. Op dit moment worden de verschillende berekeningen nog gemaakt. De goedkeuring van de regeling hangt af van de werkzaamheden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u wel. Bij dezen hebt u duidelijkheid verschaft. Maar het is natuurlijk jammer dat dergelijke artikels in de media verschijnen. Ik begrijp dat u niet verantwoordelijk bent voor wat in de kranten

komt, en dat is waarschijnlijk maar goed ook, minister, maar het schept wel een onzeker kader waarbij mensen beginnen te twijfelen. Het is goed dat u af en toe duidelijkheid schept. Ik zou u willen vragen nog eens duidelijk te communiceren dat deze regeling in orde komt, zeker op het moment dat ze in orde zal zijn, om op die manier investeringen in hernieuwbare energie niet te hypothekeren.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Minister, dank u wel voor de juridische uitleg die we al konden lezen in de documenten van de Vlaamse Regering. Ik heb geen antwoord gehoord op de vraag of u een zicht hebt op wanneer het antwoord komt. Als ik me niet vergis, is het opnieuw naar de Raad van State gestuurd. Is er al een antwoord terug van de Raad van State?

Minister Bart Tommelein: Neen.

Rob Beenders (sp·a): Ik denk dat het belangrijk is, wanneer er een advies terugkomt en dat is gunstig, dat we dat zo snel mogelijk communiceren. Ik heb een Twitterdiscussie gehad met collega Bothuyne waar ik als lek werd aangemeld. Je moet weten dat er over het decreet van de slimme meter ... *(Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

Als we het zouden lekken, dan zouden we het toch de dag na de ministerraad naar buiten brengen en geen drie weken daarna. Er zijn mensen die aan het wachten zijn op het decreet van de slimme meter, die aan het volgen zijn wanneer het komt en tot de conclusie komen dat er een vertraging op zit.

Ik moet heel eerlijk zijn: ik dacht ook al dat het sneller naar hier zou komen. Ik denk dat iedereen had gehoopt dat het decreet hier al besproken zou zijn geweest. De vertraging heeft mensen vragen doen stellen. De documenten staan online. Toen men mij heeft gevraagd daar een reactie op te geven, heb ik ze gelezen. Ik vond het eerlijk gezegd jammer dat het op die manier werd teruggefloten door de Raad van State, want dat creëert onzekerheid. Ik hoop dat het snel terugkomt en dat er dan snel duidelijkheid komt voor de mensen met zonnepanelen, want de twijfel die er nu bestaat, zorgt voor heel wat onzekerheid. Ik heb gehoord dat het nog niet terug is, maar ik hoop dat we het elk moment kunnen verwachten en dat er dan een signaal komt aan het parlement.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, we willen allemaal min of meer hetzelfde. Ik ga ervan uit dat uw juridische lezing correct is. We zijn bevoegd en we kunnen effectief de nodige stappen zetten. We moeten ze snel zetten om de onduidelijkheid die er bestaat en die ik ontwaar in mijn mailbox of als ik ga spreken voor mensen met interesse in energie en in zonnepanelen in het bijzonder, snel weg te nemen met een duidelijk en goed uitgewerkt compensatiemechanisme, zonder te vervallen in oversubsidiëring zoals sommigen in het verleden hebben gedaan.

Minister Bart Tommelein: Collega's, maak u geen zorgen. Mijnheer Beenders, zeker als het positief nieuws is, zal de communicatie sneller gaan dan het licht. Zelfs als het niet positief is, sta ik er ook voor bekend mijn communicatie te doen en open en transparant te laten weten wat en hoe.

Tussen het eerste advies dat is binnengekomen en het moment dat ik terug ben gegaan naar de ministerraad, heb ik nagedacht over de vraag of we andere maatregelen moeten nemen, of we andere oplossingen moeten zoeken, of we doorgaan. Het heeft natuurlijk wat tijd nodig om het advies goed te bestuderen, om een argumentatie op te bouwen, om dat juridisch te bekijken. Zoals u weet,

ben ik een communicatiewetenschapper en geen jurist. Dat betekent dat ik mij laat bijstaan door juridische adviseurs op dat vlak.

We moeten dat niet overdrijven. Het is inderdaad juist dat er best zo snel mogelijk rechtszekerheid komt en duidelijkheid komt. Ik kan de Raad van State natuurlijk niet berispen en ik ben dat ook niet van plan. Op dat vlak ben ik een legalist. Als de Raad van State opmerkingen maakt, dan is dat zijn goed recht. Het is dan aan mij om die te volgen of die te weerleggen.

Als ik de leveranciers en de plaatsers van zonnepanelen hoor, dan valt het nogal mee, dan is er nog altijd geen grote vertraging. Als ik zie welke projecten er allemaal op stapel staan en wie mij allemaal aanspreekt met de vraag om na te gaan hoe men dingen kan doen, dan denk ik dat de markt van de zonnepanelen niet aan het stilvallen is. Maar dat ongerustheden zo snel mogelijk worden weggenomen, daar ben ik het honderd procent mee eens, collega's.

Johan Danen (Groen): Minister, iedereen doet inderdaad zijn werk: de Raad van State, u en wij. U moet inderdaad proberen zo snel mogelijk duidelijkheid te creëren als die er is. Wat dat betreft ben ik vol verwachting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.